

Ž i v o t o p i s

František T e p l ý , zasloužilý pracovník letectví, zasloužilý bojovník proti fašismu, zasloužilý člen strany. Narozen 6. srpna 1914 v Trusnově, malá vesnička na Pardubicku. Otec tesař, v zimě sekerník ve mlýně. Toho jsem nepoznal. Krátce po mém narození odešel do první světové války a domů se již nevrátil. O mém otci mě vypráví František Sedlák, poštovní úředník v.v. z Brandýsa nad Orlicí: "Jeli jsme na frontu přes Uhersko, tam jsme museli několik hodin čekat. Můj kamarád František Teplý byl z blízké vecnice Trusnova. Odběhl se podívat na svoji rodinu. Vrátil se k transportu a doprovázela ho žena, která s ním byla až do odjezdu vlaku." Toto mě také vyprávěla moje maminka, ovšem podrobněji, jak se loučil s námi dětmi, s rodiči a jak ho vyprovázela kousek cesty a zase se vrazili až došla s tatínkem na nádraží Uhersko. V duchu vidím jak ležím asi 1 1/2 letý na postýlce, nade mnou se sklání voják bez čepice v šedých šatech v dlouhém plášti, který byl rozepnut. Nevím jestli je možné, aby se člověk pamatoval co se dělo ve věku 1 1/2 roku, viděl jsem tatínka? Nebo jsem z vyprávění moji maminky si otce vysnil ve své fantazii děcka, které závidí druhým dětem, že mají tatínka a proč já nemám. Když jsem měl dva roky a čtyři měsíce, přišel nám nazpět balík z fronty, který zaslala maminka tatínkovi. Všichni plakali jen já jsem neplakal. Prohlížel jsem si obsah, mimo jiné tam byla vařená vejce, po oloupání skořápky byla plesnivá. Je pravda, že jsem se více věnoval obsahu balíku než zármutku nad zprávou, že mě tatínek padl ve válce, to jsem si opravdu zapamatoval. Přítel Sedlák vypravoval: "Proti nám byli nasazeni Sibiřští kozáci, měli bílé lampasy (obyčejní kozáci měli červené). Tatínek šel na patrolu a tam ho střelili do břicha. Kozáci používali střel tak zvaných DUM-DUM (upilované špičky kulek). Po vniknutí do těla se roztrhla a můj tatínek měl záda roztrhána. Byl jsem u něho a ještě jiní kamarádi, umíral za těžkých bolestí skoro celou noc. Pohřben je u osady

OSAVKY u Lublína v Polsku. Padl dne 16. listopadu 1916. Všichni jsme ho litovali jako dobrého kamaráda a třetí den po jeho smrti jsme všichni padli do zajetí - škoda, tatínek měl 25 roků".

Náš přítel František Sedlák se dožil vysokého věku. Na vzpomínku mi daroval "Bibli" podle posledního vydání Kralické bible z roku 1613 s věnováním: "Sedlák František, pěší pluk č. 98 - bojoval s Fr. Teplým, který padl u Lublína v listopadu 1916". Jsem vděčný příteli Františkovi za zprávu o svém otci. V hlubokém dojetí vzpomínám na svého tatínka a jeho přítele, který ho v nejtěžší chvíli jeho života utěšoval.

Maminka Františka, rozená Zahradková z Trusnova. Pracovala v zemědělství, v zimě vyšívala. Když otec padl bylo jí 24 let a měla před sebou těžký život starat se a živit dvě děti. Bydlela u mého dědečka a babičky Josefa a Barbory Zahradkových v Trusnově č. 37.

Měl jsem sestru Mílu, byla o 2 roky starší. Zemřela ve věku 34 let v březnu 1946. Dne 23. března měla pohřeb a já 24. března 1946 svatbu.

Maminka se provdala za zaměstnance ČSD Františka Schejbala a tím vznikla rodina se šesti dětmi. Mnoho let jsme bydleli ve strážním domku u Mitkova. Odtud jsme chodili do brandýské školy, vychodil jsem tři měšťanky. Vyučil jsem se v Chocni elektromontérem. V té době jsem bydlel u své dobré babičky Marie Teplé v Brandýse nad Orlicí. Můj dědeček Václav Teplý, betonář v té době již nežil, zemřel ve věku 56 let. Žili jsme velmi skromně. Byl to však nejhezčí úsek mého života. Byl jsem členem Sokola, Skautů a Sociálně demokratické strany. V roce 1933 jsem vypomáhal při zařizování prvního zvukového biografu. Dostalo se mně poděkování v sokolském tisku. V té době se v Brandýse rozvíjela lehká atletika a volejbal. Byl jsem spoluzakladatelem, měl jsem ve sportu úspěch. Protože stále trvala světová krize a tím nezaměstnanost, a protože počátkem června 1934 jsme ještě neměli žádnou vesnici k elektrifikaci, přijal jsem výzvu MNO a podal si

žádost k přijetí do školy leteckého dorostu, oddělení pilotů v Prostějově. Po náročných zkouškách jsem byl přijat jako žák pilotní školy v Prostějově. Od 1. října jsem změnil povolání - z pěkné elektrikařiny, jsem přešel do prostředí vyžadující kázeň, odvahu, odhodlání, smělost, pohotovost a zdatnost do krásného a mužného letectví, kterému jsem byl věrný až do důchodu. Po dvouletém tvrdém výcviku jsem se stal vojenským pilotem. Školu jsem absolvoval mohu říci s úspěchem, neboť jsem se umístil v lepší polovině. Hlásil jsem se pro službu ke 3. pluku t. j. Slovenské velitelství Piešťany. Po přeškolení na pozorovací a dálkozvědné piloty jsem byl přidělen do Košic ke 13. letce. Byla to nejkrásnější doba mého vojenského, leteckého života. Přihlásil jsem se do stihacího kurzu na letišti Praha - Kbely. Umístil jsem se jako druhý z kurzu. Byl jsem přidělen do Pardubic ke stihacímu pluku. V Pardubicích jsem dosloužil až do okupace. 15. června 1939 se nám čtyřem stíhačům nepovedl přechod hranic do Polska a hraniční německá policie nás předala Gestapu v Ostravě. Dalo nám to šest let nacistických věznic a koncentračních táborů. Prožil jsem: Krajskou věznici Moravská Ostrava - Krajská věznice Vídeň II, Koncentrační tábor Oranienburg-Sachsenhausen - Berlín Špandau - Berlín Lichtenfelde tam nás vybombardovali v letecké bitvě o Berlín a potom nás převezli do lágru Bad Saarov, byl blízko povodí a obraněné postavení Odra - Nisa, odtud jsme dělali pochod smrti (utíkali jsme před osvoboditeli Rudou armádou), který trval 18 dnů. Osvobození jsme byli Rokosovského armádou 2. května 1945.

Po šesti letech a 24 dnech jsem se zase vrátil do své osvobozené vlasti a do Brandýsa nad Orlicí. Zdravotně jsem na tom nebyl dobře. Pro službu pilota jsem nebyl uznán. Po krátké vojenské službě jsem si vyvolil civilní letectví, byl jsem při začátcích a budování civilního letectva. Začínal jsem u ředitelství státního civilního letiště Praha - Ruzyně. Jako starter, později jako letecký dispečer jsem sloužil na věži a jako učitel létaání u Aero-klubu Velká Praha. Pro létání jsem byl uznán za rok v červnu 46.

V koncentráku Sachsenhausen jsem byl na jaře po přežití trestné 13. kolony určen jako lágrový elektrikář. Toto určení mě nutilo se stýkat (hlásit se) s esesáky. Protože můj základ němčiny byl slabý, často jsme si s SS nerozuměli a to typické "jawohl a nein" se vždycky nepovedlo a to jsem chodíval často samá modřina anebo i kulhal. Na bloku jsem byl se študáky z Brna ti se rozhodli, že mě budou učit německy. Nejvíce se mi věnoval Přemysl Pražský a Dr. Jaroslav Procházka. Když jsem se zase jednou vrátil po opakovací lekci se Železným Gustavem, on mluvil (kvákal jako vrána, těžko mu bylo rozumět) a já musel po něm opakovat a když to nebylo přesné, rána. Často mě zachránil německý vězeň Arbeitodinst Otto, který byl jeho poskok. Železný si usmyslil, že ze mně udělá fachmana a ten musí umět a dobře rozumět německy. Jak jsme se setkali (já se moc vyhýbal), hned byla opakovací lekce a jednou se zouvákem. Když jsem přišel s přeraženým nosem (tím zouvákem), brňáci se dohodli, že mě musí více a lépe učit a díky jim jsem se naučil docela slušně německy, zejména v elektrooboru. Protože jsem později učil elektrikařině ~~jen~~ nejen české studenty, ale i Polské, ruské chlapce a Francouze, přiučil jsem se částečně jejich řeči - ovšem jen foneticky.

Na jaře 1947 jsem se nechal ze zdravotních důvodů přeložit na letiště Křižanov jako správce letiště a učitel létání u ^{or} Hanáckého Aeroklubu gen. Ludvíka Svobody ve Velkém Meziříčí. Později mně převzal Svazarm jako pilota. V té době jsem byl ve funkci předsedy Aeroklubů kraje Jihlava. V Křižanově se můj zdravotní stav zlepšil, ale po intenzivním létání se zase zhoršoval, na doporučení lékaře jsem se létání vzdal a přešel do technické služby. To se mi blížilo k 45 rokůvěku. Převzal jsem nové zaměstnání jako letecký dispečer a náčelník továrního letiště Orličan Choceně. Byt jsme v Chocni nedostali a proto jsme bydleli krátký čas v kovárně v Radkohošti, rodišti manželky Boženky Sklenářové. V Sedlitzce jsme si postavili malý rodinný domek. Tento jsme později prodali, protože se nám naskytla koupě domku v Brandýse nad Orlicí, od paní Sáblikové.

Protože v Brandýse jsem vychodil školu, z Brandýsa jsem šel na vojnu, šel bojovat do světa a do Brandýsa jsem se vracel. Z Brandýsa jsem se oženil v roce 1946. Do Brandýsa nad Orlicí jsem se tedy rád vracel. Měli jsme dvě dcery Milenu a Danu.

Od osvobození 1945 jsem zastával mnoho funkcí.
Ústřední rada odborů - Svaz zaměstnanců v dopravě, Krajský předseda Aeroklubů kraje Jihlava, místopředseda KSČ na letišti Praha-Ruzyně; Všechny funkce v ZO - MO KSČ; Všechny funkce v lidosprávě včetně mnoho let předseda MNV - Funkcionář Aeroklubů a Svazarmu - Soudce z lidu - SČSP - ČSPB - PO, zahrádkář, MV NF, ROH, KSČ, CO.

Obdržel jsem mnohá čestná uznání a vyznamenání za boj proti fašismu - stranická - NF a státní vyznamenání.

Do starobního důchodu jsem odcházel v 55 letech dne 6. 8. 1969.